

HYVIL

Sosiaali- ja terveysvaliokunta 17.2.2026. Lastensuojelulaki

Aila Puustinen-Korhonen, erityisasiantuntija, Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy

4 a-c §

- Käsitteellinen epäselvyys: Säännöksen otsikossa ja perusteluissa käytetään käsitettä **sijaishuoltopaikka**, mutta toisaalta säädetään, että voitaisiin soveltaa myös avohuollon sijoituksissa. Sijaishuoltopaikka viittaa yksiselitteisesti sijaishuoltoon, mitä avohuollon tukitoimet eivät koskaan ole. Tämäntyyppistä epäselvyyttä ei koskaan tulisi päästää lainsäädäntöön.
- Periaatteessa lapsen rajojen asettaminen ts. kasvatukselliset keinot ovat kannatettavia, samoin EHO:n jakson pidennys oikeansuuntainen.
- Kuitenkin ilmaisu rajojen asettaminen on varsin lakea ja mahdollistaa fyysiseen koskemattomuuteen puuttumisen olematta kuitenkaan 11 luvun tarkoittama rajoitustoimenpide, jota voidaan käyttää vain sijaishuollossa.
 - Edellyttää soveltajalta varsin hyvää lastensuojelulain tuntemusta ts. täytyy tietää ja ymmärtää 11 luvun sisältö.
- Sovelletaan sekä sijaishuoltoon että avohuollon sijoituksiin.
 - Ilmeisesti myös silloin kun sijoitetaan huoltajan kanssa yhdessä avohuollon tukitoimena. Entä, jos huoltaja on tällöin eri mieltä rajojen asettamisesta taikka voiko huoltaja tukeutua tähän sääntelyyn?

Suljettu kuntouttava laitospalvelu ja erityinen huolenpito

- Kuntouttava suljettu laitospalvelu päätetään toistaiseksi, mutta rajoitustoimenpiteet 1 vuodeksi kerrallaan.
- Onko rajoitustoimista vuoden välein tehtävä päätöksenteko kuntouttavassa laitospalvelussa aitoa, kun 71 §:n mukaan esim. liikkumisvapautta rajoitetaan aina kuntouttavassa laitospalvelussa. Vaihtelee liikkumisvapauden rajoitukset kuntouttavassa laitospalvelussa vai mitä tuolloin arvioidaan. Itse kuntouttavan laitospalvelun tarvetta arvioidaan 4 kk välein ilman päätöksentekoa.
- Ehdotetaan, että lapselle on tehtävä henkilökatsastuksia. Sanamuoto on velvoittava. Tässä sanamuodossa piilee riski tällaisen rajoitustoimenpiteen muuttumisesta automaattisesti tehtäväksi ilman, että mitään perusteltua epäilyä tai harkintaa liittyisi rajoitustoimenpiteen käyttöön.
- Sama ongelma liittyy erityisen huolenpidon jakson aikana vastaavasti, että lapselle on tehtävä suunnitelmallisesti henkilökatsastuksia hänen päihteettömyytensä varmistamiseksi.

Päätöksenteko suljetussa kuntouttavassa laitospalvelussa

- Lapsen sijoittamisen suljettuun kuntouttavaan laitospalveluun ei tulisi olla pelkästään hyvinvointialueen sosiaalityöntekijän tai sosiaalihuollon johtavan viranhaltijan virkavastuulla. Sijoitusmuoto suhteessa muuhun sijaishuoltoon on hyvin poikkeuksellinen.
- Hallintopäätöstä suljetun kuntouttavan laitospalvelun jatkamisesta tai päättämisestä ei tehtäisi asiakassuunnitelman arvioinnin yhteydessä. Oikeusturvakeinoina olisivat käytettävissä sijaishuollon muutoksen vaatiminen lapsen tai vanhemman toimesta, muistutusmenettely, hallintokantelu valvontaviranomaiselle ja vahingonkorvaus- ja rikosoikeudelliset menettelyt, joita ei ole pidettävänä riittävinä vapaudenriiston kaltaista lastensuojelutoimenpidettä toimeenpantaessa.
- Asiakassuunnitelman tarkistamiseen kytkeytyvä menettely antaa myös suuren ja jokseenkin näkymättömäksi jäävän vallan ilman päätöksentekovastuuta yksittäiselle viranhaltijalle, sosiaalityöntekijälle, erittäin syvälle perusoikeuksiin kajoavassa asiassa.
-

HY VI
NVOI NTIA
LUEYHTIÖVÄ
LF **HYVIL** ÄR
DSOMRÅD
ESBOLA
GET